

ACHTERGRONDEN

ACTIVITEITEN VAN SLEIPNIR

DE SOCIOLOGISCHE BASISWET

DE SOCIALE HOOFDWET

SOCIALE DRIEGELEADING

GESCHIEDENIS

ACHTERGRONDEN

Stichting Sleipnir streeft naar een vernieuwing van de bestaande sociale verhoudingen. Zij doet dat op basis van de sociale impuls van de antroposofie, zoals deze door Rudolf Steiner is geïnitieerd.

In het bijzonder de sociologische basiswet; de sociale hoofdwet en de sociale driegeleding vormen voor Stichting Sleipnir en de betrokken ondernemers fundament en inspiratie.

Zo hopen zij bij te dragen aan een wereld waarin mensen vrij, gelijkwaardig en menswaardig kunnen leven en werken.

De informatie op deze website is zo kort en helder mogelijk. Verdere informatie over de sociale uitgangspunten waarop Sleipnir zich oriënteert vindt u bijvoorbeeld in de volgende boeken:

D. Brüll, De sociale impuls van de antroposofie, 9789492326393

J. Hogervorst, Sociale driegeleding – Wat, hoe & waarom, 9789492326195

A. Nijeboer, Vrijheid, gelijkheid, broederschap, 9789073310841

J. Saal, Geld verbindt de BD keten

R. Steiner, De kernpunten van het sociale vraagstuk, 9789060385470

R. Steiner, Vrij, gelijk & samen, 9789073310704

R. Steiner, Economie - De wereld als één economie, 9789492326034

ACTIVITEITEN

Neutraliseren van kapitaal

Het neutraliseren van bedrijfskapitaal is voor Stichting Sleipnir de hoofdactiviteit. Met neutraliseren van bedrijfskapitaal wordt bedoeld, dat het vermogen van een onderneming geen persoonlijk eigendom blijft maar gemeenschappelijk eigendom wordt. Hierdoor wordt voorkomen dat ondernemers een bedrijf teveel als hun persoonlijk eigendom gaan beschouwen en hun besluiten teveel door egoïsme worden geleid.

Continuïteit verzorgen

Zo wordt het ook beter mogelijk om als ondernemer in en uit te treden, zonder onhaalbare financiële consequenties. Het in- en uittreden van mensen wordt hierdoor meer een ontwikkelingsvraag van mens en organisatie en minder een financiële, namelijk of iemand voldoende vermogen heeft om het

bedrijf te kunnen kopen. Menselijke vermogens (ondernemerscapaciteiten!) kunnen zwaarder wegen dan financiële vermogens - waarmee de continuïteit van een onderneming gediend is.

Waarom neutraliseren?

Om de economie dienstbaar te maken aan de mens, is het nodig om beslissingen te nemen die niet op een deelbelang (bijvoorbeeld een groeps- of eigenbelang) zijn gebaseerd maar die worden genomen met het oog op een zo groot mogelijk belang.

De drang naar hoger rendement, in de moderne economie vaak verbonden met het eigendom, staat in veel gevallen op gespannen voet met een doelbewust streven naar maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Ondernemerscapaciteiten: niet binden maar bevorderen!

De ondernemer die met geneutraliseerd bedrijfskapitaal werkt, kan volledig op basis van zijn deskundigheid werken. Hij kan zich richten op het aanbieden van een kwalitatief hoogstaand product (of dienstverlening) en tegemoet komen aan de behoeften van zijn doelgroep.

Vanzelfsprekend behouden de Sleipnir-ondernemers de ruimte om ten volle als ondernemer te werken. Het geneutraliseerde bedrijfskapitaal is immers als het paard dat de ruiter draagt en door hem gestuurd wordt (maar dat -bij Sleipnir- geen eigendom van de ruiter is).

Op weg naar de toekomst

Een renderend bedrijf dat kwaliteit levert en in een behoefte voorziet, verdient toekomst. Wanneer het om een geneutraliseerd bedrijf gaat, is het aanzienlijk makkelijker zo'n bedrijf voort te zetten dan een bedrijf dat privé-eigendom is. Een geneutraliseerd bedrijf hoeft immers niet overgenomen te worden (met alle lasten die dat voor de toekomst oplevert). Wanneer een geschikte ondernemer gevonden is en met wederzijdse instemming goede afspraken zijn gemaakt, kan het bedrijf verder - op weg naar de toekomst.

Een groter geheel als uitgangspunt

Dat een onderneming deskundig en bekwaam wordt geleid, is niet alleen in het belang van degenen die direct bij die onderneming betrokken zijn, maar is ook van belang voor consumenten, toeleveranciers, zakelijke relaties ; feitelijk voor de steeds grotere sociale kring die om een onderneming heen getrokken kan worden. In hun samenwerking proberen de ondernemers van Sleipnir dit grotere geheel in hun overwegingen en besluiten te betrekken.

Dat doen zij ook in hun onderling beraad over de vraag waar het kapitaal van de Stichting het vruchtbaarst kan worden ingezet, of in hun afwegingen om bijvoorbeeld culturele of andere initiatieven met schenkgeld of anderszins te ondersteunen.

DE SOCIOLOGISCHE BASISWET

De door Rudolf Steiner geformuleerde sociologische basiswet beschrijft hoe de mens zich door de tijden heen zó ontwikkelt, dat hij steeds meer in individuele vrijheid en verantwoordelijkheid handelt.

Dit proces van emancipatie van het individu heeft in de praktijk zijn positieve én zijn schaduwkanten. Het individu verwerkelijkt de mogelijkheden die hij in zich draagt - maar kan zich daarbij ook afzonderen van de gemeenschap waarvan hij deel uitmaakt door slechts zijn eigen belangen na te jagen.

In hun bedrijfsorganisatie, hun onderlinge samenwerking, hun contacten met leveranciers en afnemers en in hun verhouding tot de gemeenschap als geheel, proberen de Sleipnirbedrijven recht te doen aan de ontwikkeling van het individu en sociaal gezonde verhoudingen te realiseren.

In de praktijk

Idealiter zouden bij de Sleipnirbedrijven geen mensen in loondienst, maar uitsluitend mede-ondernemers (vennoten) werken. Natuurlijk blijkt in de praktijk dat veel mensen de stap naar het mede-ondernemerschap nog niet willen of kunnen zetten. In de meeste Sleipnirbedrijven werken dan ook (ook) mensen in loondienst. Onder andere door scholing en overlegvormen wordt geprobeerd alle medewerkers de mogelijkheid te bieden hun betrokkenheid met het bedrijf en de achtergronden van waaruit het bedrijf is vormgegeven, te verdiepen.

In het regelmatige overleg tussen de Sleipnirbedrijven, de zogenoemde 'Raad van Bedrijven', worden o.a. kapitaalsvragen gemeenschappelijk besproken, opdat daadwerkelijk vanuit het perspectief van een groter geheel gehandeld kan worden.

Verscheidende Sleipnirbedrijven ontwikkelen wegen en middelen om ook de verhouding met de consument een ander karakter te geven waarin de wederkerigheid van belangen, de behoefte van de consument en een transparante prijsvorming centraal staan.

De sociologische basiswet:

"Aan het begin van haar culturele status streeft de mensheid naar het ontstaan van sociale instellingen; het belang van de enkeling wordt voorshands aan het belang van de instellingen opgeofferd; de verdere ontwikkeling leidt er evenwel toe, dat de enkeling zich uit de belangen van de instellingen bevrijdt en tot een vrije ontplooiing van zijn behoeften en van zijn capaciteiten komt."

DE SOCIALE HOOFDWET

In de sociale hoofdwet beschreef Rudolf Steiner een toekomstgerichte ontwikkeling waarin hij een verband waarneemt tussen altruïsme en welzijn: hoe meer mensen niet voor zichzelf maar voor elkaar zorgen - en de wederzijdse afhankelijkheid daarin respecteren - hoe groter het welzijn van de betrokkenen.

Dit gegeven, dat in het sociale leven een 'wetmatigheid' vormt, is in brede zin maar in het bijzonder ook in de economie van belang.

Door het principe van de arbeidsdeling geldt voor de meeste in de economie werkzame mensen dat zij feitelijk niet voor zichzelf, maar voor 'de andere mens' werken. De sociale hoofdwet roept op om deze feitelijkheid te erkennen, de wederzijdse afhankelijkheid te aanvaarden en als enige gezonde basis voor het menselijke samenleven te nemen - en het werken ten behoeve van de andere mens ook als motief op te nemen.

Het loskoppelen van arbeid en inkomen is een stap die in overeenstemming is met de werking van de sociale hoofdwet: de mens verricht zijn werk om bij te dragen aan het sociale verband waarvan hij deel uitmaakt en doordat anderen dat ook doen kan ieder op menswaardige wijze bestaan.

Het werken in loondienst verhindert het zicht op deze realiteit en daarom streven de Sleipnirbedrijven ernaar zoveel mogelijk met mede-ondernemers (vennoten) te werken.

Over de verdeling van het bedrijfsresultaat bestaan afspraken tussen de vennoten (inclusief Stichting Sleipnir als stille vennoot). Daarbij spelen de hier beschreven achtergronden, persoonlijke omstandigheden en behoeften, de mogelijkheden van de onderneming en onderlinge solidariteit tussen de Sleipnirbedrijven een rol.

De sociale hoofdwet:

“Het welzijn van een geheel van samenwerkende mensen is des te groter, naarmate de enkeling minder aanspraak maakt op het resultaat van zijn prestaties, dat wil zeggen naarmate hij meer daarvan aan zijn medewerkers afstaat en naarmate meer van zijn behoeften niet uit eigen prestaties, doch door de prestaties van anderen worden bevredigd.”

SOCIALE DRIEGELEADING

De sociale driegeleding, beschreven door Rudolf Steiner, vormt voor onze tijd het oerbeeld van een menswaardige samenleving. In zo'n samenleving kan de mens:

- Zich in vrijheid ontwikkelen en ontplooien
- In gelijkheid meebesluiten over de inrichting van de samenleving
- In broederschap samenwerken om in elkaars behoeften te voorzien.

Daarmee hebben vrijheid, gelijkheid en broederschap elk hun eigen gebied binnen de samenleving:

- Vrijheid in het gebied van onderwijs, religie, wetenschap en kunst
- Gelijkheid in het gebied van recht en politiek
- Broederschap in het gebied van de economie.

Door deze gebieden van elkaar te onderscheiden kunnen ze zich naar hun eigen aard ontwikkelen.

In het perspectief van de sociale driegeleding is de economie het gebied waar broederschap het te verwerkelijken ideaal is.

Voor de Sleipnirondernemers betekent dit:

- *Dat de behoefte van de consument het uitgangspunt van het ondernemen is*
- *Dat de prijsvorming transparant is*
- *Dat het prijsniveau zodanig is dat allen die aan een product hebben meegewerkt op een menswaardige wijze kunnen bestaan*
- *Dat naar associatieve verbindingen met consumenten en met andere bedrijven gezocht wordt waarin samenwerking, overleg en wederkerige belangen centraal staan*
- *Dat eigendomsrechten niet verhandelbaar zijn, dat wil zeggen dat er geen privébezit van kapitaal of productiefactoren wordt opgebouwd.*

Overwinsten van Sleipnir worden incidenteel weggeschonken aan initiatieven die werken aan de vrije ontwikkeling van mensen: vruchtbare toekomstkiemen zijn te allen tijde verbonden met mensen en hun capaciteiten.

GESCHIEDENIS

Stichting Sleipnir is in het leven geroepen door de vennoten van groothandel Odin CV (nu Coöperatie Odin), bij de oprichting van het bedrijf in 1983. Zij waren van mening dat hun economische initiatief een goede verbinding moest hebben met het culturele leven, omdat dat de bron is van de door hen gebruikte inzichten en achtergronden. Bovendien wilde men een goede bestemming geven aan 'overwinsten' die in het economische leven ontstaan en wilde men het bedrijfskapitaal neutraliseren.